

TÁJÉKOZTATÓ

Családi pótlék - nevelési ellátás, iskoláztatási támogatás

A gyermek nevelésével, iskoláztatásával járó költségekhez az állam havi rendszerességgel járó nevelési ellátást vagy iskoláztatási támogatást (a továbbiakban együtt: családi pótlék) nyújt.

Ki jogosult nevelési ellátásra?

Nevelési ellátásra jogosult:

- a saját háztartásban nevelt gyermek vér szerinti, vagy örökbe fogadó szülője,
- a saját háztartásban nevelt gyermek szülőjével együtt élő házastárs,
- az a személy, aki a saját háztartásában nevelt gyermeket örökbe kívánja fogadni, és az erre irányuló eljárás már folyamatban van (a fentiek elnevezése együttesen: szülő)
- a szülővel együtt élő élettárs, ha az ellátással érintett gyermekkel életvitelszerűen együtt él és a szülővel élettársként legalább egy éve szerepel az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásában, vagy a szülővel fennálló élettársi kapcsolatát az ellátás megállapítására irányuló kérelmet legalább egy évvel megelőzően kiállított közokirattal igazolja,
- a nevelőszülő, a gyám,
- akinél a gyermeket a Gyvt. alapján ideiglenes hatállyal elhelyezték
- a gyermekotthon vezetője a gyermekotthonban nevelt,
- a szociális intézmény vezetője az intézményben elhelyezett,

még nem tanköteles gyermekekre tekintettel.

Saját jogán az az ügyfél kérelmezheti a nevelési ellátást, aki a 18. életévét betöltötte, tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos és iskoláztatási támogatásra való jogosultsága megszűnt.

Az **iskoláztatási támogatás** a tankötelessé válás évének november 1-jétől a tankötelezettség teljes időtartamára, valamint a tankötelezettség megszűnését követően köznevelési intézményben tanulmányokat folytató gyermekekre tekintettel **annak a tanévnek az utolsó napjáig jár, amelyben a gyermek a 20. életévét, sajátos nevelési igényű gyermek a 23. életévét betölti.**

Köznevelési intézmény: óvoda, általános iskola, gimnázium, szakgimnázium, szakközépiskola, szakiskola, készségfejlesztő iskola, alapfokú művészeti iskola, kiegészítő nemzetiségi nyelvoktató iskola, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelési-oktatási intézmény, kollégium, pedagógiai szakszolgálati intézmény, pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmény.

A tankötelezettség annak a tanévnek a végéig tart, amelyben a tanuló a tizenhatodik életévét betölti. A sajátos nevelési igényű tanuló tankötelezettsége meghosszabbítható annak a tanítási évnek a végéig, amelyben a huszonharmadik életévét betölti.

A köznevelési törvény szerint **sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló**: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján

- mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzd.

Ki jogosult iskoláztatási támogatásra?

Iskoláztatási támogatás iránti kérelmet a következő ügyfelek nyújthatnak be:

- a saját háztartásban nevelt gyermek vér szerinti, vagy örökbe fogadó szülője,
- a saját háztartásban nevelt gyermek szülőjével együtt élő házastárs
- az a személy, aki a saját háztartásában nevelt gyermeket örökbe kívánja fogadni, és az erre irányuló eljárás már folyamatban van (a fentiek elnevezése együttesen: szülő)
- a szülővel együtt élő élettárs, ha az ellátással érintett gyermekkel életvitelszerűen együtt él és a szülővel élettársként legalább egy éve szerepel az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásában, vagy a szülővel fennálló élettársi kapcsolatát az ellátás megállapítására irányuló kérelmet legalább egy évvel megelőzően kiállított közokirattal igazolja,
- a nevelőszülő, a gyám
- akinél a gyermeket a Gyvt. alapján ideiglenes hatállyal elhelyezték,
- a gyermekotthon vezetője a gyermekotthonban nevelt,
- a javítóintézet igazgatója vagy a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka a javítóintézetben nevelt, vagy büntetés-végrehajtási intézetben lévő, és gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló gyermekekre tekintettel,
- a szociális intézmény vezetője az intézményben elhelyezett gyermekekre tekintettel
- a gyámhivatal által a szülői ház elhagyását engedélyező határozatban megjelölt személy.

Saját jogán az az ügyfél kérelmezheti az iskoláztatási támogatást, aki köznevelési intézményben tanulmányokat folytat, a tankötelezettsége megszűnt, és

- akinek mindkét szülője elhunyt,
- akinek a vele egy háztartásban élő hajadon, nőtlen, elvált, vagy házastársától különélő szülője elhunyt,
- aki kikerült a nevelésbe vétel alól,
- akinek a gyámsága nagykorúvá válása miatt szűnt meg,
- aki a vér szerinti, örökbe fogadó szülőjével, nevelőszülővel, gyámmal nem él egy háztartásban,
- a gyámhivatal szülői ház elhagyását engedélyező határozata szerint az iskoláztatási támogatást a nagykorúvá válása előtt is részére folyósították.

Kit kell saját háztartásban nevelt gyermeknek tekinteni?

A családi pótlékra való jogosultság szempontjából saját háztartásban nevelt, gondozott gyermeknek kell tekinteni azt, aki a szülővel (ügyféllel) életvitelszerűen él együtt és annak gondozásából rendszeres jelleggel legfeljebb csak nap közben kerül ki. Ezen túlmenően saját háztartásban nevelt, gondozott gyermeknek kell tekinteni azt a gyermeket is, aki

- a) a kül- és belföldi tanulmányai folytatása vagy gyógykezelése okán átmeneti jelleggel tartózkodik az ügyfél háztartásán kívül,
- b) akit szociális intézményben 30 napot meghaladóan helyeztek el, vagy
- c) aki a szülő kérelmére átmeneti gondozásban részesül, vagy szülőjével együtt családok átmeneti otthonában tartózkodik.

Ki minősül tartósan beteg, súlyosan fogyatékos személynek?

Tartósan beteg, súlyosan fogyatékos:

- a) **az a tizennyolc évesnél fiatalabb gyermek**, aki külön jogszabályban meghatározott betegsége, illetve fogyatékosága miatt állandó vagy fokozott felügyeletre, gondozásra szorul. A külön jogszabály a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékoságokról szóló 5/2003. (II. 19.) ESzCsM rendelet. A 18. év alatti gyermek betegségét ezen rendelet melléklete szerinti, **„Igazolás tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermekről”** elnevezésű nyomtatványon kell igazolni. Az igazolást a gyermekklinika, gyermek szakkórház, kórházi gyermekosztály, szakambulancia, szakrendelő vagy szakgondozó intézmény **szakorvosa állítja ki két példányban.**

A tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermekre tekintettel vagy személy részére járó magasabb összegű családi pótlék annak a hónapnak a végéig jár, ameddig a betegség, súlyos fogyatékoság fennállását igazolták.

- b) **az a tizennyolc évesnél idősebb személy**, aki tizennyolcadik életévének betöltése előtt munkaképességét legalább 67 %-ban elvesztette, illetve legalább 50 %-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, és ez az állapot egy éve tart, vagy előreláthatólag legalább egy évig fennáll. Ezen feltételek fennállását első fokon a kormányhivatal rehabilitációs szakértői szerve, másodfokon a másodfokú orvos szakértői bizottság vizsgálja és igazolja, amelyről szakvéleményt ad ki.

A tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermekre tekintettel vagy személy részére járó magasabb összegű családi pótlék annak a hónapnak a végéig jár, ameddig a betegség, súlyos fogyatékoság fennállását - a külön jogszabályban előírtak szerint - igazolták.

A 18. életévét betöltött, köznevelési intézményben tanulmányokat folytató beteg gyermek után, ha az ügyfél a gyermek tizennyolcadik életévének betöltéséig magasabb összegű iskoláztatási támogatásban részesült, akkor továbbra is jogosult a magasabb összegű iskoláztatási támogatásra mindaddig, amíg a gyermek köznevelési intézményben tanul, de legfeljebb annak a tanévnek a végéig, amelyben a 20. életévét - sajátos nevelési igényű tanuló esetén a 23. életévét - betölti.

Az iskoláztatási támogatásra való jogosultság megszűnésének időpontjától 16. és 18. életév közötti gyermek esetén az is jogosult nevelési ellátásra, aki súlyos betegsége vagy fogyatékosága következtében önálló életvitelre képtelen és az önkiszolgálási képessége hiányzik. Az erre vonatkozó orvosi igazolást a gyermeket kezelő szakorvos adja ki, az előírt formanyomtatványon. A kezelőorvos az igazolást akkor állítja ki, ha a gyermek állapotában annak nagykorúságáig kedvező változás nem várható.

Fogyatékosági támogatásban részesülő személy nem részesülhet magasabb összegű családi pótlékban, ill. a fogyatékosági támogatás nem állapítható meg, ha a 18 éven felüli személy vagy rá tekintettel más személy magasabb összegű családi pótlékban részesül.

Kiskorú szülő jogosult lehet-e családi pótlékre?

Ha a kiskorú szülő gyermekének nincs gyámja, vagy ha a 16. életévét betöltött kiskorú szülő a saját háztartásában nevelt gyermekének gyámjával nem él egy háztartásban, a családi pótléket a kiskorú szülő részére kell megállapítani, az igényt azonban törvényes képviselőjének kell benyújtani.

16 életévét betöltött kiskorú szülő a saját nevében nyújthat be kérelmet. A **16. életévét be nem töltött kiskorú szülő** nevében a kérelmet a törvényes képviselőjét ellátó személy nyújtja be.

Kit lehet a családi pótlék összegének megállapításánál figyelembe venni?

A **családi pótlék összegének** megállapításakor lehetőség van azt a gyermeket is **figyelembe venni**, aki után az ügyfél már nem jogosult a családi pótlékre.

Az összeg megállapítása szempontjából azt a vér szerinti, örökbe fogadott vagy nevelt gyermeket kell figyelembe venni (az ügyfél kérelmére), aki az ügyfél háztartásában él és akire tekintettel a szülő, nevelőszülő, a gyám családi pótlékre jogosult, vagy aki köznevelési intézmény tanulója vagy felsőoktatási intézményben, első felsőfokú szakképzésben, első alapképzésben, első mesterképzésben vagy első egységes osztatlan képzésben részt vevő hallgató, aki rendszeres jövedelemmel nem rendelkezik. Ezekben az esetekben az ügyfélnek a gyerekszámba beszámító gyermek tanulói jogviszonyát köznevelési intézmény esetén az „Igazolás tanulói jogviszony fennállásáról” elnevezésű nyomtatványon, felsőoktatási intézmény esetén a hallgatói jogviszony igazolással igazolhatja. A jogviszony fennállását a kérelem benyújtásakor, illetve az ellátás folyósításának időtartama alatt évente, tanulói jogviszony esetén szeptember 30-ig, hallgatói jogviszony esetén október 15-ig kell igazolni. A felsőoktatási tanulmányokat folytatók közül csak az első egyetemi, vagy főiskolai szintű képzésben részt vevő hallgató számítható be a gyerekszámba.

A fentiekhez hasonlóan a gyerekszám megállapításánál figyelembe vehető az a vér szerinti, örökbe fogadott vagy nevelt gyermek is, aki családi pótlékre saját jogán jogosult (kivétel: ha a szülővel nem él egy háztartásban), vagy aki fogyatékosként szociális intézményi ellátásban részesül, feltéve, ha őt a gyámhivatal nem vette nevelésbe, és a családi pótléket igénylő vele rendszeres kapcsolatot tart fenn. Kapcsolattartásnak a rendszeres találkozás minősül, amelynek a teljesítését az ügyfél kérelmére a szociális intézmény vezetője először a kérelem benyújtásakor, aztán évente egy alkalommal írásban igazolja. Nem tekinthető rendszeres találkozásnak az évenkénti egy-egy látogatás, levélírás, ill. telefonhívás.

Mikor kerülhet sor a családi pótlék megosztására?

Általános szabályként ugyanazon gyermek után járó családi pótlék csak egy jogosultat illet meg. **Kivétel:** ha a szülők időszakonként felváltva gondozzák gyermeküket és a szülői felügyeleti jog mindkét szülő esetében fennáll. Ilyen esetben a családi pótlékre 50-50 %-os arányban mindkét szülő jogosultságot szerezhet. A családi pótlék megosztása iránti kérelemhez csatolni kell a szülők arról szóló **közös nyilatkozatát**, hogy a gyermek gondozásáról, neveléséről saját háztartásaikban felváltva gondoskodnak.

Mit jelent a családi pótlék természetben történő folyósítása?

A Cst. 6.§ rendelkezik a családi pótlék **természetben történő folyósításáról**. Emellett a Gyvt. tartalmazza a természetben nyújtható családi pótlékre vonatkozó részletes szabályokat.

A természetbeni folyósítás azt jelenti, hogy a folyósító szerv a családi pótlék természetben folyósított összegét a járási hivatal által erre a célra a Magyar Államkincstárnál megnyitott családtámogatási számlára utalja át, tehát az összeget nem közvetlenül az ügyfél kapja meg. Az átutalt családi pótlék összegből a gyámhivatal által erre a feladatra kijelölt eseti gondnok a jogszabályban foglalt feltételek szerint - a gyámhivatal által elfogadott pénzfelhasználási terv szerint - természetben nyújtja a gyermek után járó családi pótlékot az ügyfél részére.

Az óvodai nevelésben való részvételi kötelezettség megszegésével, valamint a tankötelezettség mulasztásával összefüggő rendelkezések

Ha az óvodai nevelésben való részvételre kötelezett, a tanköteles, továbbá a tankötelezettsége megszűnését követően nevelési-oktatási intézményben tanulmányokat folytató gyermek az óvodai nevelésben való részvételi kötelezettségét megszegi vagy a kötelező tanórai foglalkozások tekintetében igazolatlanul mulaszt, akkor az adott nevelési évben igazolatlanul mulasztott 20. óvodai nevelési nap vagy az adott tanítási évben igazolatlanul mulasztott 50. kötelező tanóra után az illetékes gyámhivatal kezdeményezi a családtámogatási ügyben eljáró hatóságnál az ellátás szüneteltetését.

Mikor kell szüneteltetni a családi pótlék folyósítását?

Az ellátás folyósítását **szüneteltetni kell**:

a) a jogosult távolléte alatt, ha a jogosult 3 hónapot meghaladó időtartamra olyan államba távozik, amely nem az EU tagállama, nem EGT-tagállam, vagy nem olyan állam, amelynek állampolgára azonos jogállást élvez az Európai Közösség és tagállamai vagy az EGT-megállapodásban részes állam állampolgárával.

b) az egyéb ellátás folyósításának időtartama alatt, ha a külszolgálatot vagy külföldi szolgálatot teljesítő személy részére a Cst. alapján ellátásra jogosító gyermekre tekintettel jogszabály alapján egyéb ellátást folyósítanak.

Szüneteltetni kell a családi pótlék folyósítását, amennyiben a 18. életévet betöltött személynek **rendszeres jövedelme** van. Rendszeres jövedelemnek kell tekinteni a legalább három egymást követő hónapban keletkezett jövedelmet. A folyósítást a negyedik hónaptól kezdődően kell szüneteltetni.

Milyen bejelentési kötelezettsége van az ellátásban részesülőnek?

A családi pótlék folyósításának, szüneteltetésének vagy a folyósítás felfüggesztésének időtartama alatt **15 napon belül, írásban be kell jelenteni**:

- a) a gyermeknek az ellátásra jogosult háztartásából történő kikerülését,
- b) a gyermek, személy tartós betegségére, illetve súlyos fogyatékoságára okot adó körülmény megszűnését,
- c) a gyermek tanulói, hallgatói jogviszonyának megszűnését, szüneteltetését,
- d) a 18 éven felüli személy rendszeres jövedelmét,
- e) az ellátásra jogosult 3 hónapot meghaladó külföldi tartózkodásának tényét,
- f) az ellátásra jogosult egyedülállóságának megszűnését,
- g) az egyedülállóságot meghatározó körülmény megszűnését,
- h) az ellátásra jogosult nevének, fizetési számlaszámának vagy lakcímének megváltozását,

- i) az Európai Unió tagállamában vagy EGT-tagállamban történő munkavállalás vagy önálló vállalkozói tevékenység folytatásának tényét,
- j) az ellátásra jogosult családi állapotában, élettársi kapcsolatában bekövetkezett változást, továbbá - ha az adatváltozás házasságkötésre, új bejegyzett élettársi vagy élettársi kapcsolat létesítésére tekintettel következett be - a házastárs, bejegyzett élettárs vagy élettárs természetes személyazonosító adatát

Az ellátás folyósítását érintő változások bejelentésének elmulasztása az ebből származó jogalap nélküli kifizetés összegének visszafizetését vonja maga után!

A családi pótlék iránti kérelem benyújtásához milyen nyomtatványok igazolások szükségeseek?

A gyermekotthon vezetője, a javítóintézet igazgatója, a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka, a szociális intézmény vezetője a családi pótlék megállapítása iránti kérelmet „Kérelem családi pótlék megállapítására intézményi elhelyezés esetén” elnevezésű nyomtatványon, míg az előző körbe nem tartozó személy a „Kérelem családi pótlék megállapítására” elnevezésű nyomtatványon nyújthatja be.

A kérelemhez **mellékelendő iratok** vonatkozásában fontos kiemelni, hogy azokat nem kell eredetben csatolni, elegendő azok egyszerű másolatban történő benyújtása, illetve a kérelem személyes benyújtása esetén, ahol az megengedett, azok bemutatása. Egyszerű másolatra az ügyfél aláírása szükséges ezzel igazolva, hogy a másolat megegyezik az eredetivel. Lehetőleg eredetben kérjük csatolni a gyermek tartós betegségét, súlyos fogyatékoságát igazoló szakorvosi igazolást, illetve a tanulói/hallgatói jogviszonyról kiállított igazolást.

Az ellátást igénylő valamint a gyermek természetes személyazonosító adatait - érvényes személyazonosító igazolván vagy a személyazonosság igazolására alkalmas más hatósági igazolvány (pl. útlevél, kártya típusú gépjárművezetői engedély) bemutatásával kell igazolni.

A családtámogatási ellátásra való jogosultságot

- a szülővel együtt élő házastárs a házassági anyakönyvi kivonat másolatának csatolásával
- a nevelőszülő a gyermek nála történő elhelyezéséről rendelkező határozat másolatának csatolásával
- a gyám a gyámrendelő határozat másolatának csatolásával
- az a személy, aki a saját háztartásában nevelt gyermeket örökbe kívánja fogadni, és az erre irányuló eljárás már folyamatban van, a gyámhivatal kötelező gondozásba történő kihelyezést elrendelő határozat másolatának csatolásával
- az a személy, akihez a gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezték, az ideiglenes hatályú elhelyezést elrendelő határozat másolatának csatolásával
- a szülővel együtt élő élettárs, ha az ellátással érintett gyermekkel életvitelszerűen együtt él és a szülővel élettársként legalább egy éve szerepel az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásában, vagy a szülővel fennálló élettársi kapcsolatát az ellátás megállapítására irányuló kérelmet legalább egy évvel megelőzően kiállított közokirattal

igazolja.

Amennyiben a gyermek, aki után igénylik az ellátást már nem tanköteles korú, de köznevelési intézmény tanulója a tanulói jogviszony igazolást is csatolni kell az „**Igazolás tanulói jogviszony fennállásáról**” elnevezésű nyomtatványon.

Amennyiben a gyermek, aki után a családi pótlék megállapítását kérik tartósan beteg (súlyosan fogyatékos) csatolni kell a magasabb összegű családi pótlékre jogosító betegségekről és fogyatékoságokról szóló ESzCsM rendelet szerinti igazolást. **(Igazolás tartósan beteg, illetőleg súlyosan fogyatékos gyermekről.)**

(Ha a gyermek a nem magasabb összegű családi pótlék folyósításának ideje alatt válik tartósan beteggé, illetve súlyosan fogyatékosná és ennek tényét a lakcím szerint illetékes megyeszékhely szerinti járási hivatal felé bejelentik, a családi pótlék magasabb összegben történő megállapítására új kérelmet nem kell benyújtani.)

A családi pótlék iránti kérelmet elbíráló szerv: amennyiben a kérelmet benyújtó személy munkahelyén működik családtámogatási kifizetőhely (Honvédelmi Minisztérium, Országgyűlés Hivatala), a családtámogatási kifizetőhely, ennek hiányában a kérelmező lakóhelye (tartózkodási helye) szerint illetékes megyeszékhely szerinti járási hivatal.

Az ellátás az igény benyújtásának időpontjától jár, feltéve, hogy a benyújtás időpontjában a jogosultsági feltételek fennállnak. Az ellátást **visszamenőleg legfeljebb két hónapra**, az igénybejelentés napját megelőző második hónap első napjától kell megállapítani, ha a jogosultsági feltételek ettől az időponttól kezdve fennállnak.

A családi pótlék havi összege

- egygyermekes család esetén 12 200 forint,
- egy gyermeket nevelő egyedülálló esetén 13 700 forint,
- kétgyermekes család esetén gyermekenként 13 300 forint,
- két gyermeket nevelő egyedülálló esetén gyermekenként 14 800 forint,
- három- vagy többgyermekes család esetén gyermekenként 16 000 forint,
- három vagy több gyermeket nevelő egyedülálló esetén gyermekenként 17 000 forint,
- tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő család esetén, valamint a gyermekotthonban, javítóintézetben, büntetés-végrehajtási intézetben vagy szociális intézményben élő, továbbá nevelőszülőnél elhelyezett tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek után 23 300 forint,
- tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő egyedülálló esetén a tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek után 25 900 forint,
- saját jogán tartósan beteg illetve súlyosan fogyatékos személy 20 300 forint,
- a gyermekotthonban, javítóintézetben, büntetés-végrehajtási intézetben vagy szociális intézményben élő, továbbá nevelőszülőnél elhelyezett, a g) és h) pontok alá nem tartozó, továbbá a Gyvt. 72. §-ának (1) bekezdése alapján ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermek, a gyámhatóság által a szülői ház elhagyását engedélyező határozatban megjelölt személy, valamint a 8. § (3) bekezdése alá tartozó személy esetén 14 800 forint.

Mi jelent a lemondás a családi pótlékról?

A családi pótlékra jogosult személy az igényelbíráló szervnél megtett egyoldalú nyilatkozatával, indokolás nélkül lemondhat a számára megállapított családi pótlék vagy a családi pótlék általa meghatározott részének folyósításáról. A lemondó nyilatkozat a személyi jövedelemadóról szóló törvényben szabályozott családi kedvezmény érvényesítése szempontjából nem bír joghatással.

A családi pótlék megszüntetését/szünetelését kell kérni, ha

- a gyermek az ellátásra jogosult háztartásából kikerült,
- amennyiben a gyermek tanulói, hallgatói jogviszonya megszűnt vagy szünetel,
- ha a 18 éven felüli személy rendszeres jövedelemmel rendelkezik,
- az ellátásra jogosult 3 hónapot meghaladóan külföldön tartózkodik,
- amennyiben az EGT- államban munkát vállal és a család kiköltözik
- és minden egyéb esetben, ha az ellátás utalását befolyásolja.